

του ιδιοφυίας. Ἡ ὀλίγη σελὴν κάμη, νέα πράγματα. Ἐσται τόσα μουσικὴν a programme. Μὲ τὸ Morte Transfiguration καὶ τὸ μελόδραμα Gundran (1892—93) ὁ Strauss εἶπε τὴν τελευταίαν λέξιν. Ὑστερα δὲν ἔκαμε ἄλλο παρὰ νὰ ἐπινοηθεῖν τὸν ἑαυτὸν του, ἀτυχῶς. Ἡ δύναμις του εἰς τὴν τεχνικὴν μετετρέπη εἰς ἀνεπίτητον νικησιμὸν. Ἐγὼ κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τίποτε πλέον δὲν ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ, καὶ ὅτι ὁ ἴδιος ἔχει συνειδήσιν τοῦ πράγματος αὐτοῦ. Ἡ ταλαιπωρία του προδίδεται εἰς τὴν νοσηρὰν ἐρθεναίαν τῆς ἐφαρμογῆς μέσων τεχνικῶν δευτερευόντων—αὐτῆς προοίτια τῆς ἀρχῆς του, ἐκζητήσις διαφόρων effets, πλάσιος ρομαντισμοῦ καὶ bizarrerie τῶν προγραμμάτων του. Μουσικῶς φθάνει εἰς τὸ tour de force, τὸ ὑπέριπτον αὐτὸ τέχνημα τῆς ἀνιθανότητος.

ΕΝΑ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ WATTS

Δὲν γνωρίζω ποῦ καὶ πότε οἱ κριτικοὶ τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι βρῆκαν τὴν ἐξηγημένην σοφίαν τους, οὔτε θίλω νὰ εἶπω ἂν ἐμελέτησαν καλῶς τὴν ἀλλοθιανὴν τέχνην ἢ τὴν ἀλληρικὴν φύσιν, ἢ ὅποια κατ' αὐτοὺς εἶνα βαμμένη μὲ τὰς ἀπογοιώσις τοῦ κοιντοῦ. Ἐγὼ θίλω νὰ μελετῶ τὰ μεγάλα πνεύματα ἀνεξαρτήτως γῆρας καὶ σχολῶν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτὰ αὐτὰ πνεύματα γιὰ μίαν εἶνε καὶ ὁ ποιητὴς Ἀγγλὸς ζωγράφος Watts τοῦ ὁποῖου ἓνα ἔργον εὐρίσκειται πρὸς Ἀθήνας ἐγνωστον βιβλίον ἀπὸ τοὺς εἰδικούς του τόπου μας κριτικούς. Τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ δυνατόν ἐγερθεῖ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοῦ κ. Ζωσιδοῦ ἀντὶ 1500 λιρῶν στερελινῶν καὶ ἐδωρήθη εἰς τὴν ἑθνικὴν βιβλιοθήκην, παρὶς τὴν ἐφυγὴν μὲ μίαν ἀρχαϊκὴν ἀπλότητα τὴν ὅποιαν ποιεῖ ἕξει ἀπὸ τὴν ἀδύναμιν ἐγνωστοῦ τὴν ἔραρον ὁ καλλιτέχνης γιὰ νὰ μᾶς μεταφέρει ἐπὶ σφαῖρα τῆς αἰωνίας ζωῆς. Θ.

ΤΟ ΠΕΛΑΓΩΜΑ

(Ἀναδημοσιεύομεν ἀπὸ τὸ «Ἐμπρός» τὸ κατωτέρω χρονολόγημα τοῦ κ. Γ. Κονδουλᾶκη).

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἶνα, φαίνεται, καταδικασμένον νὰ πορῇ ἐπὶ μακρὸν ἀόριστον, ὡς σφαῖραν δεσμώτου, τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Ἡ περὶ αὐτοῦ ἐπιτομὴ τοῦ κ. Κρομμυάκη ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μονάχου ἔδωκεν ἐφορμὴν εἰς ἀναρτίαν τῶν συζητήσεων, αἵτινες ἐρήνησαν σβεσθεῖσαι εἰς τὸ αἶμα τὸ γυθὶν πρὸ τοῦ ἔθν. Πανεπιστημίου, οἷτοι τὸ αἶμα ἐκείνου ἀκριβῶς δὲν ἐγύθη διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης γίνονται μόνον μελάνη.

Διάφοροι, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναρμόδιοι ἀνέλαβον ἢ ἀπαύτησαν πρὸς τὸν Γερμανὸν Ἑλληνοφιλῆν, ὀποστηρίζοντα, ὅτι ἡ γραφομένη νεοελληνικὴ γλῶσσα ἔχει ψευδεῖς τὰς βάσεις. Ἄλλοι δὲ συμφωνοῦντες, ὅτι ἡ γλῶσσα ἀκολουθεῖ σφαλέρῳ ἔθνι, εἶρον εὐκαίριον ἢ ἀναστολῶσιν ἐν μέσῳ ἡμῶν τὴν σημασίαν τοῦ κ. Φυλάκη. Ὁ κ. Σταματιάδης, καθηγητὴς τῆς φυσικῆς εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Ἀκαδημίαν, ἐμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὰς του περὶ τῆς γραφομένης γλώσσης, ὡς ἀντικειμένης εἰς τοὺς φυσικοὺς νόμους τοῦ ἐπίπουτος τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν γλωσσῶν καὶ μὲ δεξιότητα πολλὴν καὶ ἀξίθειαν ἐπιστήριον ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῆς καθαραιούσης εἶνε ἀντίθετος πρὸς τοὺς νόμους τούτους καὶ ἰσοπέτους τούτου γλῶσσα δὲν δύναται νὰ ἐπινοηθῆται τελείως μὲ τὴν φύσιν τοῦ ἔθνους καὶ ἐπομένως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον ἐθνικῆς λογοτεχνίας.

Ἡ ἐπιτομὴ τοῦ κ. Σταματιάδου ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Κριτικὴν» καὶ ἐπαλογοῦντες ὅτι ἀνέγνωσα ἔξ αὐτῆς μεθ' ἐρήνη πιστὸν κώτερον ἀπὸ ἕναυ τοὺς λόγους καὶ τὸ ἔθρον τοῦ κ. Φυ-